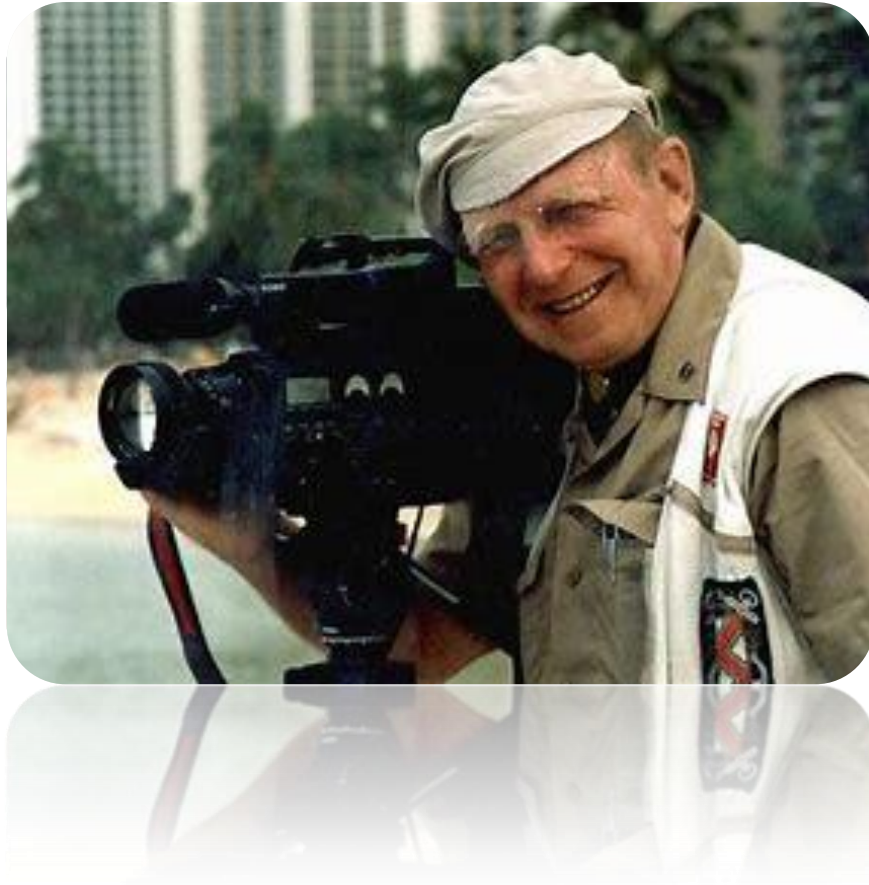

SLO-gan nr 97

Spis treści:

- Biografia i młodość Toniego Halika,
- Historia Toniego Halika,
- Nagrody i twórczość,
- „Przygoda Dzika Toniego Halika”,
- Fotogaleria,
- Wiersz o Tonym Haliku.

Biografia Toniego Halika

Tony Halik, a właściwie Mieczysław Sędzimir Antoni Halik (ur. 24 stycznia 1921 w Toruniu, zm. 23 maja 1998 w Warszawie) – polski podróżnik, dziennikarz, pisarz, operator filmowy, fotograf, autor programów telewizyjnych o tematyce podróżniczej (z partnerką Elżbietą Dzikowską). Za swoją działalność odznaczony został francuskim Krzyżem Wojennym. Po wojnie przez ponad trzydzieści lat pracował jako korespondent NBC. W 1976 z Elżbietą Dzikowską i Edmundem Guillénem dotarli do legendarnej stolicy Inków – Vilcabamby. Przez ponad dwadzieścia lat prowadził z Elżbietą Dzikowską programy (ponad trzysta) dla TVP: *Tam, gdzie pieprz rośnie*, *Tam, gdzie rośnie wanilia*, *Tam, gdzie kwitną migdały*, *Tam, gdzie pachnie eukaliptus* oraz *Pieprz i wanilia*. Zrealizował około czterysta filmów dokumentalnych. Napisał trzynaście książek, wiele artykułów do gazet oraz współtworzył komputerową Encyklopedię świata.

Młodość

W wieku 14 lat, wbrew woli ojca, popłynął jako flisak na tratwie z Płocka do granicy Wolnego Miasta Gdańska. Wyprawie przeszkodziła Straż Graniczna, która pod eskortą odstawiła go do

domu. Uczył się w płockim Liceum im. Stanisława Małachowskiego, ale ukończył inną szkołę – Liceum Ogólnokształcące im. Władysława Jagiełły w Płocku.

Historia Toniego Halika

Po wybuchu II wojny światowej Tony Halik przedostał się przez Rumunię do Francji i tam wstąpił do Wojska Polskiego. Następnie trafił do Wielkiej Brytanii, gdzie służył w Royal Air Force i latał w Dywizjonie 201 (Polskich Sił Powietrznych działających na terenie Wielkiej Brytanii). Tam po raz pierwszy zetknął się z kamerą, filmując samoloty. Zestrzelony został dwa razy przez Niemców. Po raz pierwszy w okolicach kanału La Manche. Nieprzytomnego i przemarzniętego Tony Halika odwieziono wówczas do szpitala w Szkocji. Przymusowa rekonwalescencja dała początek karierze dziennikarskiej – pisane przez niego listy, opisujące jego wojenne losy, kierowane do przyjaciela przebywającego w Londynie, drukowane były w jednym z londyńskich czasopism. Po raz drugi Halik zestrzelony został nad Francją. Schronienia udzieliła mu wówczas pewna dziewczyna – Pierrette Andrée Courtin, która po zakończeniu działań wojennych, w 1946 roku, została jego żoną.

Najsłynniejszą podróż, którą nazwał „180 tysięcy kilometrów przygody”, rozpoczęła w 1957 roku, odbywał również w towarzystwie Pierrette. Przejechali wówczas jeepem z Ziemi Ognistej do Alaski. Wyprawa trwała cztery lata, 1536 dni, podczas których przemierzali 182 624 kilometry i wydali ponad 80 tysięcy dolarów. Odwiedzili 21 krajów, przekroczyli 140 rzek i bagien, wybudowali 14 mostów i zmienili 8 kompletów opon. Dotarli również na 5200 m n.p.m. Podróżowali w temperaturach od -50 do +60°C. Podczas wyprawy używali namiotu Turin z nieprzemakalną podłogą i podwójnym dachem, który rozbijali aż 684 razy. Na zakończenie eskapady w 1962 roku, za kręgiem polarnym, wbili w ziemię dwie flagi: polską i argentyńską. Warto przypomnieć, że podczas tej podróży, 5 stycznia 1959 roku, na świat przyszedł syn Tony Halika – Ozana. Swoje imię otrzymał on na cześć Indianina, który uratował Halikowi życie podczas walki dwóch zwaśnionych plemion. Wszystkie przygody, jakie przeżyli podczas tej wyprawy, opisane zostały w książce pt. „180 tysięcy kilometrów przygody”.

W latach 1960-1970 Tony Halik był korespondentem stacji NBC na Amerykę Łacińską. Został tam również prezydentem Związku Dziennikarzy Zagranicznych. Był prawdziwym przyjacielem Indian, którzy nazywali go Białym Indianinem. W swoich wypowiedziach bardzo często bronił ich praw i potrzeb. W 1979 roku, za film ukazujący ludobójstwo brazylijskich plemion, zdobył w Stanach Zjednoczonych nagrodę Humanitas Prize.

Podczas swoich częstych wizyt w rodzinnym kraju brał udział w wielu programach telewizyjnych. Występował m.in. u Ryszarda Badowskiego w Kawiarence pod globusem i Klubie sześciu kontynentów. W połowie lat 70. poznał w Meksyku Elżbietę Dzikowską, która przeprowadziła z nim wywiad dla Kontynentów. W 1975 roku Tony Halik podjął decyzję o powrocie na stałe do ojczyzny (jego żona Pierrette postanowiła pozostać w Meksyku). W Polsce wspólnie z Elżbietą Dzikowską spędził 24 lata. Razem podróżowali po świecie.

Ramię w ramię prowadzili jeden z najpopularniejszych cyklicznych programów telewizyjnych „Tam, gdzie pieprz rośnie”, „Tam, gdzie rośnie wanilia” i najślawniejszy „Pieprz i wanilia”. Ze swoich wypraw Tony Halik i Elżbieta Dzikowska przywozili wiele pamiątek: myśliwskie trofea, plemienne ozdoby, broń, amulety, ceramikę i egzotyczne kapelusze, które gromadzili w swoim warszawskim domu. Wszystkie te przedmioty wybierane były jednak z myślą o widzach oglądających ich programy. Osiedliwszy się już w kraju Tony Halik nadal pracował dla stacji NBC, pozostając jej korespondentem w okresie powstawania Solidarności, wybuchania strajków czy stanu wojennego.

W 1976 roku podczas wspólnej wyprawy z Elżbietą Dzikowską i Edmundo Guillenem (peruwiańskim nauczycielem, prawnikiem, pisarzem, podróżnikiem i odkrywcą) dotarł do Vilcabamby – legendarnej stolicy Inków. Mimo, że wcześniej docierały tu inne wyprawy, to właśnie dwójce Polaków i Peruwiańczykowi udało się zdobyć niezbite dowody potwierdzające fakt, że jest to sławna stolica dawnej cywilizacji.

Tony Halik miał ogromne zdolności językowe. Mówił po hiszpańsku, angielsku, francusku, portugalsku, włosku, rosyjsku, niemiecku, czesku, a także w trzech narzeczeniach indiańskich: Hinan, Guarani i Xavante. Za cykl programów politycznych o Kubie dla stacji NBC zdobył nagrodę Pulitzera. Zrealizował ponad czterysta filmów dokumentalnych. Napisał trzynaście książek, wiele artykułów do gazet oraz współtworzył komputerową Encyklopedię Świata. W 1985 roku otrzymał medal Za zasługi dla miasta Torunia.

Był zapalonym żeglarzem – w latach 1987-1988 opłynął świat na pokładzie żaglowca Dar Młodzieży. Od połowy lat 70. „latał” również na bojerach (bojer - ślizg lodowy ang. iceboat - jednostka napędzana siłą wiatru, gdzie pędnikiem jest żagiel lub płat lotniczy – skrzydło; porusza się na płozach po zamrożniętych zbiornikach wodnych).

Interesował się także tematyką UFO i marzył, by być pierwszym dziennikarzem w kosmosie. Latał balonem z Bertie Forbesem i nie miał nic przeciwko spotkaniom z czarownikami, szamanami czy znachorami. Prowadził rozmowy m.in. z Henry Kissingerem, Lechem Wałęsą, a nawet z Fidelem Castro. W 1972 roku towarzyszył prezydentowi Richardowi Nixonowi podczas pobytu w Polsce.

O sobie samym mówił, że jest urodzony dla przygody: „Od dzieciństwa dręczyło mnie to samo pragnienie: zobaczyć, co kryje się za ścianą, za górą, za morzem...”

Zmarł w Warszawie 23 maja 1998 roku. Został pochowany na Cmentarzu Brudnowskim w grobie rodzinnym obok Jadwigi Zbańskiej (Górskiej), matki Elżbiety Dzikowskiej. Był jednym z najwybitniejszych polskich podróżników, dziennikarzy, pisarzy, operatorów filmowych, fotografów, a także autorów programów telewizyjnych o tematyce podróżniczej.

Nagrody i twórczość

- Nagroda Pulitzera dla NBC za cykl programów o Kubie
- 1981 – The Humanitas Prize za program We're moving up. The Hispanic Migration
- 1985 – Złoty ekran wspólnie z Elżbietą Dzikowską
- 1985 - Zasłużony dla miasta Torunia
- 1986 – Wiktor wspólnie z Elżbietą Dzikowską
- 1993 - wyróżnienie od Telewizji Polskiej za cykl Pieprz i wanilia

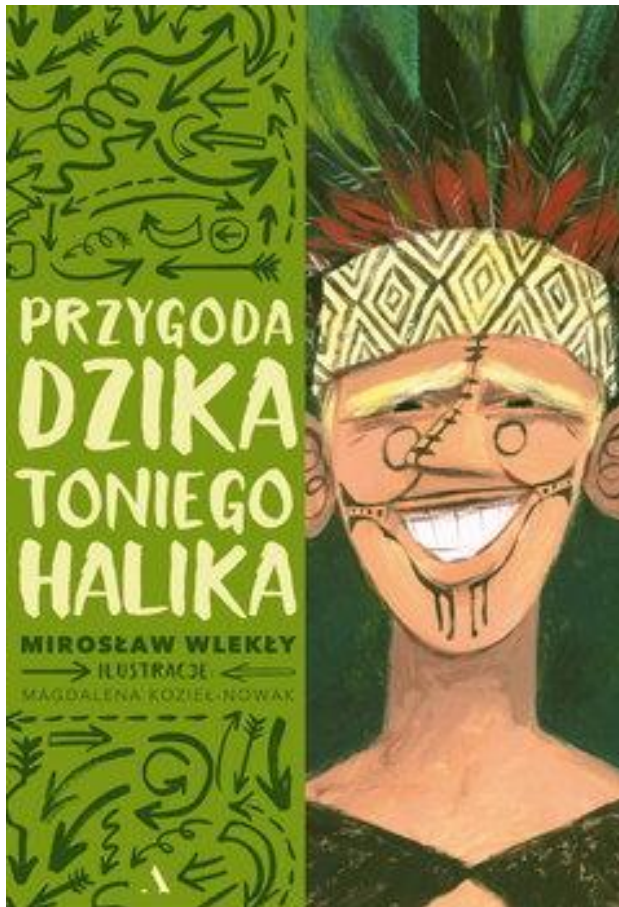
Twórczość (wydania polskie)

- 180 000 kilometrów przygody
- Z kamerą i strzelbą przez Mato Grosso
- Moja wielka przygoda (wznowienie pt. Jeep. Moja wielka przygoda)
- Urodzony dla przygody
- Wielkie przygody małej Patrycji

Organizacje

- Polski Oddział The Explorers Club (wiceprezes)
- Toruński Oddział Towarzystwa Polska - Ameryka Łacińska (honorowy członek)
- Gdański Klub Nurków Rekin•
- Yacht Klub Polski

„Przygoda Dzika Toniego Halika”

Sto lat temu urodził się chłopiec, którego największym marzeniem było zostać Indianinem.

W Płocku, gdzie chodził do szkoły, nikt nie brał jego planów na poważnie. A tymczasem wiele lat później ów chłopiec, już jako dorosły mężczyzna trafił do Ameryki Południowej i razem z żoną wyruszył w niebezpieczną podróż do serca tropikalnego lasu w Brazylii. Był przekonany, że dotrze do Indian i że stanie się jednym z nich. Czy mu się to udało? Dołączcie do szalonej wyprawy Toniego i Pieret Halików! Poznacie szamana, zobaczycie różowe delfiny, niebieskie papugi, a nawet weźmiecie udział w indiańskiej bitwie!

Tony Halik niczego się nie bał, znał wszystkie języki świata, a przygód miał tyle, że trudno je zliczyć, w dodatku z każdej opresji wychodził cało. Niesamowity polski podróżnik, fotograf i filmowiec. Mieszkaniec Buenos Aires, Miasta Meksyk i Warszawy. Obywatel całego świata. Polacy pamiętają go z kultowego programu telewizyjnego „Pieprz i wanilia”, który prowadził razem z Elżbietą Dzikowską. Kilka lat temu jego postać przypomniał reporter Mirosław Wlekły w swojej bestsellerowej książce „Tu byłem. Tony Halik”. A niedawno do kin wszedł film dokumentalny o nim.

Teraz jego perypetie mogą też poznać (i pokochać) dzieci! Książkę wzbogacają wspaniałe ilustracje Magdy Kozieł – Nowak, dzięki którym świat Halika, Indian, brazylijskiej selwy i leśnych duchów ożywa na naszych oczach.

Data premiery: 2021-01-20 Autor Mirosław Wlekły

Fotogaleria

„Zawsze był, zawsze jest, zawsze będzie”

Sto zawodów on miał,
Setki miejsc odwiedził,
Do Vilcabamby dotarł,
Zawsze i wszędzie bywał.

Dużo stworzył na swą cześć,
Każdy jego film - na sześć!
Każdy jego reportaż jest ciekawy.

Zawsze jest Halik z nami,
Zawsze był, zawsze będzie.

Tony Halik na zawsze pozostanie w naszych sercach.

~Darya Shukayeva

Gazetkę wykonały uczennice klasy Ia:

Darya Shukayeva,

Natalia Czapnik